ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

Պատասխանատու. Յովհաննէս Փիրիճեան

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

Նամակներ ուղղելի են տռ. Գ. Գ. Պաղտասարեան

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՌԱՍՆԵՐՈՐԴ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԶՄԻՒՌՆԻԱ ՇԱԲԱԹ 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1881 — ԹԻՒ 1184

ԱԶԴ

Խմբագրութիւնս կը խնդրէ այն անձերէն որոնք տակաւին չեն վճարած մեր լրագրի բաժանորդագինն, բարեհաճին փութացնել զայն առ խմբագրութիւնս ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳՂԻԱ ։ Իրլանտայի մէջ փոխանակ զգալի բարւոքում գոյանալու ամեն օր ոճրագործութիւնք անպակաս են, և հասարակաց անդորրութիւնն ի վտանգի է ։ Այս պատճառաւ նորանոր ձերբակալութիւնք կըլլին ։ Ուէսթմիթ գաւառին կառավարիչ Միրս զօրավարին դէմ սպանութեան փորձ մի եղաւ. բայց հարուածը վրիպելով զօրավարն անվնաս ազատեցաւ ։ Բայց աստի Գրաֆֆորտի ոստիկանութեան խուզարկութեամբ քաղաքին մէջ Ֆէնիաններու կազմակերպութիւն մի երևան ելաւ, հանդերձ րէվօլվէրներու, փամփուշտներու և գրութիւններու մթերքով ։

—Անգղիական Սէվէրն անուն շոգենաւին մէջ տինամիթի նման պայթուցիկ նիւթ մը ճայթելով 9 անձինք մեռան և 43 վիրաւորեցան ։

—Հալթըն—Կարտընի թղթատարութեան գրասենեկին մէջ գիշեր մի յանկարծ կազն մարելով՝ մութին մէջ յանդուգն գողութիւն գործուեցաւ 2 միլիոն ֆրանքի արժողութեամբ անդամագիրներ վերցունելով ։

—Անգ. Թագուհւոյն ամենէն կրտսեր որդի Լէօփոլտ իշխանն նշանախօսեցաւ ընդ Ժօրժ—Վիքթօր իշխանուհւոյն Վալտէք—Բիրմօնի ։

—Պ. Թոմաս Սալթ պահպանողականն Սթաֆորտի մէջ 297 քուէից աւելութեամբ երեսփոխան ընտրուեցաւ ։

—Պ. Էպրինկթըն ազատականն Թիվէրթընի մէջ 252 քուէից աւելութեամբ երեսփոխան ընտրուեցաւ ։

—Արտաքին գործոց նախարար Լորտ Կրանվիլ յատուկ ծանուցագրով մի Անգղիական կառավարութեան ի մասին Եգիպտոսի ունեցած այժմեան քաղաքականութիւնն կըյայտնէ ըսելով թէ ինքն կըփափագի որ Եգիպտական ժողովուրդն ամեն թիւրիմացութիւն մերժեն, թէ յոյժ գովելի են Շէրիֆ փաշայի ջանքերն զոր ըրաւ կարգաւորեալ կացութեան համար, թէ Անգղիոյ փափագն է որ Եգիպտական Նախարարութիւնն որ և է կուսակցութեան մի արգիւնքն եղած չլինի, և ոչ իսկ մասնաւոր տէրութիւն մի իրեն ապաւէն չկարծէ, Եգիպտոս արդէն կվայելէ հրովարտակներով իրեն տրուած վարչական անկախութիւնն, որոյ համար ապահովութիւն է Եգիպտոսի և Օսմանեան Դրան մէջ եղող միացուցիչ կապն, այս կապն Եգիպտոսի ապաւէնն է ընդ դէմ օտար միջամտութեան, առանց որոյ Եգիպտոս խաղալիկ կըդառնայ արտաքին փառասիրութեանց ։ Անգղիա անփոփոխ պիտի պահէ իւր սոյն քաղաքականութիւնն որչափ ժամանակ որ Եգիպտոս ազատ կըմնայ անիշխանութեան աղէտքներէն ։

Այս ծանուցագիրն Եգիպտական լրագրութեանց մէջ հրատարակուելու համար մի օրինակն յանձնուեցաւ Շէրիֆ փաշային ։

—Պ. Պըլինպուրք անգղիացին նամակաւ ծանուցանելով առ Լորտ Կրանվիլ թէ իր մէկ որդին Թէնի—Զուկ—Զուկ կոչուած ձեռնածու ընկերութեան քով գերի բռնուած է, և որք այժմ ի Կ. Պոլիս կըգտնուին, Լորտ Կրանվիլ հրաման կըղրկէ առ Լորտ Տիւֆէրին որ պէտք եղած քննութիւնն ընէ ։ Քննութիւնք երևան կըհանեն թէ յիշեալ ընկերութեան քով 14 անգղիացի տղայք կան, որք 1—3 տարեկան հասակի մէջ իրենց ծնողացմէ իւրաքանչիւրն մէկ ոսկւոյ ծախու առնուելով՝ որպէս թէ սոյն ընկերութեան արուեստը սորվելու համար այս խմբին մէջ կըծառայեն ։ Լորտ Տիւֆէրին յաջողեցաւ յիշեալ 14 տղայքն կորզել Թէնի—Զուկ—Զուկներու ձեռքէն օժանդակութեամբ գաղղիական դեսպանին, քանզի Զուկ—Զուկները ճեզայիրցի լինելով գաղղիական հպատակ ճանչցուած են ։

—Պէլֆասթ քաղաքի մեծ կալուածատերաց սիրալիր կերպիւ ընդունեցին Իրլանտայի փոխարքային այցելութիւնն, որ իւր բանախօսութեան մէջ շնորհակալութիւն յայտնեց նոցա որ իրեն աջակից եղած էին օրինաց գործադրութիւնն ապահովելու, և յոյս յայտնեց որ ընդ հուպ խաղաղութիւնն պիտի հաստատուի ։

—Ամերիկայէն յԱնգղիա եկած լուրերն կըծանուցանեն թէ Կարֆիլտ նախագահը սպանող Կիթօ չարագործին դատաստանն սկսուած է ։ Դատական ատենին մէջ Կիթօյի ցոյց տուած յանդուգն շարժումներն կըմատնեն զինքն որպէս կեղծ խելագար ։

—Նիւ—Եօրքի մէջ գումարուած ատամնաբոյժ բժիշկներու ժողովոյ քննութեամբ իմացած է թէ 12.000ի չափ Ամերիկայի ատամնաբոյժներ կան, որք տարուան մէջ 3 միլիոն կեղծատամ կըզետեղեն մարդկային բերաններու մէջ ։ Հաշուեր են որ այս կեղծատամներու շինութեան համար տարին երկուքուկէս միլիոն ֆրանքի արժողութեամբ զուտ ոսկի, և հինգհարիւր հազար ֆրանքի արծաթ, բլաթին ևայլն կըգործածուի ։ Դարձեալ կեղծատամք բերանին մէջ մեռնողանձանց բազմութիւնը նկատողութեան առնլով հաշուեր են թէ միայն Նիւ—Եօրքի գերեզմանատան մէջ թաղուած մեռելոց կեղծատամներու լոկ ոսկին 8 միլիոն ֆրանքի արժողութեան կըհասնի ։

—Անգղիական Հնդկաստանի մէջ ամեն տարի բազմաթիւ մարդիկ զոհ կ՚երթան գիշատիչ գազանաց և թունաւոր զեռնոց ։ Այս տարուան ցուցակէն կ՚իմացուի թէ այս տեսակ զոհերութիւն 21.990ի կըհասնի, որոյ կիսոյն չափն տեղի ունեցած է Պէնկալա նահանգին մէջ ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

(Տես լրագրոյս 1169 թիւը ։)

Շատ լաւ կ՚ընեն ընթերցողք որ լրագրիս 1169 թուոյն Բանասիրականը կրկին աչքէ անցունեն, ուր բացատրուած էր մեր երիտասարդին յօրինած ծրագրին և որուն երեք մասերէն երկուքին գործադրութիւնն ինչ վարպետ հնարքներով կատարած լինելը նկարագրուած էր ։ Կուզամք այժմ նկարագրել թէ մեր երիտասարդն ինչ հնարքներ ձեռք առաւ, որով և իր վատ ծրագրի երրորդ և վերջին մասն ևս ի գլուխ հանեց ։

Երիտասարդին սովորական բարոյից մէջ փոքր առ փոքր փոփոխութիւն կընշմարուի ։ Այլ ևս չատ չսիրեր երկարախօս լինել իր քաղաքակցաց հետ, նոքա ըստ վաղեմի սովորութեան թէև կըյաճախեն սորա քով. բայց սա հակառակ իւր նախկին երկարախօսութեանց՝ ամեն խնդիր կարճ կըկապէ, շատ կըլռէ, և գըլխէն կըճամբէ զամենքն ։ Զուարթ և չէն բնաւորութիւնն լոյս տուեր է իրմէ, սիրադէմ երեսոյթ մի կարծես զինքն ու իր համայն գործերն մութ գունով ներկած է ։ Կաղանդ, Ծընունդ, Բարեկենդան և Զատիկ իրեն վրայ չեն ներգործեր նախկին ուրախութիւններն, յամենայնի տրտմական և ծանր վարմունքի մէջ եղած է ։ Իր որդւոց անգիտակ իրենց հօր գաղտնի խորամանկութեանց իրենց դեռ արբոյս հասակին բնաբոյս բարոյքն դեռ իգործ կդնեն, տան մէջ կերգեն, կըխաղան կըճռուողեն, և կ՚սպասեն որ իրենց հայրն ևս ըստ առաջնոյն մանկական իրենց ուրախական խնջոյից. այլ նա անձայն է բնաւին և տխրութեան սև ծովու մէջ կարծես կըլողայ ։ Կինն առեն առեն կծու կշտամբանքով կըդատապարտէր թէ ինչու այս ինչ անդամանդեայ զարդերով զարդարուած ննջեցի, հարսանիք կամ տօնական այցելութեանց գացեր է ։ Ոչ խեղճ կինն և ոչ որդիքն չեն կարող թափանցել այս մարդուն վրայ կատարուած փոփոխութեան գաղտնի պատճառին ։ Աներորդին՝ որ փոխ սատակ տուած է, երբեմն այցելութեան կուգայ սորա տունը. բայց քրոջմէն կ՚իմանայ թէ մարդն հիւանդ է, և ժամանակ չունի հիւր ընդունելու ։ Այրիներ կան, որք իրենց տուած գումարներուն տոկոսն պահանջելու համար տուն կուգան. բայց առանց զինքն տեսնել կարենալու՝ տեղւոյն վրայ կըճամբուին. ինչու. քանզի փոքր ինչ հիւանդ է մարդն և ժամանակ չունի հիւր ընդունելու ։ Մարգատեսոյ Ցիմէնը դարձեր է. ով երթայ, չէ կարող զինքն տեսնել ։ Ընթերցողք, թէև իւր կինն ու որդիքն անգամ չեն կրնար իմանալ այս նոր առանձնակեցին գաղտնիքը, բայց ես քեզի առաջնորդեմ անխէմ այնպիսի մի տեղ ուր ամեն բան տեսնես և իմանաս ։ Եկ դու իմ հետ նայէ այս մարդուն տան ներսերը գտնուած գաղտնի խորշը, տես դրան փեղկերու ճեղքէն ներս լոյս մի կըփայլի ։ Տես այս ծակամուտ ճգնաւորին արև չտեսած արկղը, տես իւր աներորդիէն, այրիներէն, որբերէն և իւր ծանօթներէն փոխ առած գումարներն, տես անգղիական, գաղղիական և օսմանեան լիրաներն, ուրոյն ուրոյն քսակներով ամփոփուած ։ Տես ինչպէս զբաղած է մեր մենակեաց ճգնաւորն զանոնք համրելու, զանոնք կարգաւորելու, և իր մտադրեալ նպատակին համաձայն անլոյս խորշերու և անթափանցելի ծակերու մէջ տեղաւորելու, որպէսզի կառավարութեան աչքն եթէ խուզարկելու ելնէ՝ չկարենայ թափանցել. հոգ չէ լինել համար որ այրեաց և որբոց Հայր Աստուծոյ ամենատես աչքն կըտեսնէ զինքն ու իւր սրտի գաղտնիքն կ՚իմանայ. նորա դատաստանն ծածուկ է. նորա տալու պատուհասն կրնայ բնութեան դէպքերու վերագրուիլ. որով ինքն մարդոց մէջ երբեք գող չհռչակուիր, և չբանտարկուիր ։

Տեսէ՞ր զայս ամեն, սիրելի ընթերցող, եկ դու իմ հետ սա միւս խորշը. տես ինչ կ՚ընէ մեր ճգնաւորն ։ Բազմամեայ ծեր մի, որոյ կեանքն նմանօրինակ խորամանկութեանց հիւսքն եղած է, խցին մի կողմը նստած զմելիով հաշուետումարներու մէջ գրուած տառեր կ՚եղծէ կըջնջէ, կըքերթէ, բայց ոսկերչական այնպիսի փափուկ և ճարտար մատամբ մինչ զի այն վարպետն որ երբեմն կարծր ոսկի թիթեղի վրայ դրուագներ կըքանդակէր՝ այժմ կակուղ և դիւրաբեկ թըղթին վրայէն գրուած տառեր և թուանշաններ կ՚անհետացնէ, և ջնջուածներուն տեղը այնպէս մաքուր կըթողու մինչ զի և ոչ մի նիշ մի բիծ չէ

—Նախագահն պաշտօնապէս ընդունելով Անգղիական նոր Հիւպատոս Պ. Սաքվիլ Ուեսթն խօսեցաւ նմա թէ ամեն կարելի ջանք պիտի ընէ Միացեալ—Նահանգաց և Անգղիոյ մէջ բարւոք յարաբերութիւններն ամրապնդելու ։

ԳԱՂՂԻԱ ։ ԱՀաւասիկ նոր Նախարարութեան ցուցակն, զոր կազմեց Պ. Կամպէթթա, և որ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Ժիւլ Կրէվիի Հաւանութեամբ վաւերացաւ ։

Պ. Կամպէթթա, Նախագահ Նախարարաց խորհրդոյ, և Արտաքին գործոց Նախարար ։

Պ. Սբիւլլէր, Արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական ։

Պ. Բօլ Պէր, Նախարար Հանրային կրթութեան ։

Պ. Քամբրնօն, պատերազմական Նախարար ։

Պ. Ալէն Տարժէ, Ելեմտից Նախարար ։

Պ. Վալտէք Ռուսօ, Նախարար Ներքին գործոց ։

Պ. Ռէյնօլ, Նախարար Հանրօգուտ շինութեանց ։

Պ. Քազօ, Դատական Նախարար ։

Պ. Կուժառ, Ջինուորական Նաւատորմի ։

Պ. Բլռւ, Ընդհանուր արուեստագիտութեանց ։

Պ. Տըվէ, Երկրագործութեան ։

Պ. Քօշըրի, Հեռագրաց և Թղթատարութեանց Նախարար ։

Պ. Ռուվիէ, Նախարար Առեւտրական գործոց, միանգամայն Առեւտրական Նաւատորմի, և Գաղթականութեանց ։

—Աճաւասիկ Նոր Նախարարութեան Նախագահ Պ. Կամպէթթայի յայտարարութեան պատճէնն, զոր կարդաց այսօր (Նոյ. 15 Ն. Տ.) երեսփոխանաց ժողովին մէջ, և որոյ մի պատճէնն Դատական Նախարարը կարդաց ծերակուտի ժողովին մէջ ։

Այս յայտարարութիւնը բովանդակութիւն մ՚է նոր Նախարարութեանցն, և նորա բանիւք Հաստատապէս խաղաղասիրական աշխարհայեացութիւնը ցոյց կուտայ ։

«Ընդհանուր քուէն՝ 1879էն ի վեր այս երրորդ անգամ՝ իւր լիագոր վեհապետութեամբ յայտնեց իւր կրկին կամքն․ այն է՝ ամրապնդել Հանրապետութիւնն և զայն սահմանադրական օրէնքներով շրջապատել ։

«Հանրապետութեան Նախագահին վստահութիւնն զմեզ նոր վարչութիւն մը կազմելու կոչելով, մեր հիմնական ուրիշ բան չկրնար լինիլ, բայց միայն Ֆրանսայի կիմնագիրը ։

«Ֆրանսա պահանջեց, երկու գերազանց զօրծիք առօրեական բայց զօրեղապէս բարենորոգիչ աշխարհավարութեան․ համարձակ և ամեն սահմանաւոր բանանութիւններէ և ակարութիւններէ ազատ կառավարութիւն մը կազմել, մինչ պատրաստ ազգին չահերը նորա ընտրելոց առջև վճարունելու և իւր գործոց համարը նոյն տալու, կառավարութիւն մը, որ զինանց նաև Հանրական պաշտօնէից զասակարգութեան ամեն աստիճաններն Հնազանդութիւն և աշխատութիւն ներշնչել։

«Անշուշտ գանել՝ երկու ժողովոց մէջ վստահ և ազատ մեծամասնութիւն մը կառավարութեան ուժ տալու համար, և կարգապահ ուղիղ և Հաւատարիմ վարչութիւն մը ՚ի նմա ծառայելու համար, ազատ յանձնական ազդեցութեանց՝ ինչպէս նաև ՚ի տեղական նախանձընդրութեանց, և միայն պարտուց և պետութեան սիրոյն ներշնչեալ։

«Բարենորոգումներ ապաՀովելու նպատակաւ, կամք յայտնեց, որ սահմանադրական օրինաց խոհեմապէս սահմանուորեալ վերաքննութեամբ, երկրին ամենակարեւոր իշխանութեանց մին աւելի կատարեալ ներդաշնակութեան մէջ դրուի մեր ընկերութեան ռամկապետական բնութեան հետ ։

«Եւ մեր նոյն հնազանդելու համար, կանանջորինք ձեզ վերանայելու նորա դատական կարգերն ու կանոնները․ յարատեւութեամբ յառաջ տանիլ ազգային դաստիարակութեան գործն, որ խիստ բարւոք սկսուած է ձեր նախորդներէն․ ձեռք առնուլ և անյապաղ ամբողջացնել մեր զինուորական օրէնսդրութիւնը․ որանել, առանց երկրին պաշտպանողական զօրութեանը դպչելու, ծովային և ցամաքային զօրութեանց առթիւ երկրին վրայ ծանրացած տուրքերը նոյնչափ մեղմել մաջողներն, ինչպէս նաև երկրագործութեան վրայ ծանրացած տուրքերը թեթևցնել՝ առանց մեր ելեւմտից հաւասարակշռութիւնը վտանգելու․ աշխել դաշնագրութեամբ մեր վաճառական արտեւտից անսասան դրութիւնն, և տալ ազդու ոգում և մինչ անհրաժեշտ ընդարձակում մը տալ մեր արտադրութեան փոխադրութեան և փոխանակութեան միջոցներուն․ նպաստաւորել, ռամկապետական երեսփոխանաց պարտք եղել հոգածութեամբ և արդարութեան ու համերաշխութեան ճշմարտապէս գործնական հոգւով, նախախնամութեան և ընկերական համերաշխութեան վերաբերեալ հաստատութիւններն․ ապահովել կրօնական դաշնագրին ճիշդ գործադրութեամբ, հաստատեալ իշխանութեանց պարտուպատշաճ յարգանքն եկեղեցեաց ընդ Պետութիւնն ունեցած յարաբերութեանց մէջ, վերջապէս հանրային ազատութիւնները պաշտպանելով․ զօրեղապէս անվրդով պահել ներքին բարեկարգութիւնն, և արժանապատուութեամբ արտաքին խաղաղութիւնն ։

«Այս բարենորոգմունք պիտի ընեն երեսփոխանական ժողովոյ օրէնսդրական շրջանին ամբողջութիւնը ։ Լաւ վարձանի մը հասնելու և մեր հայրենասիրութեան մեր վրայ պարտք դրած աշխատութիւնն արժանապէս կատարելու համար, ժողովոյս հանրապետական անդամոց վստահութեանը պէտք ունիմք, զոր կը յանձնենք բարձրաձայն, և մեր յոյսը նոցա աջակցութեան վրայ կը դնեմք․ Օրէնսդրական փոխանորդներուն կը ներկայանամք այս հաստատ առաջադրութեամբ որ մեր բոլոր ուժն արիութիւնն ու գործունէութիւնն իրեն ծառայելու նուիրեմք, և բոլոր բաղձանաց երկրին միաբանութեամբ նոր հանդիսանալ մ՚ալ տեսնելմբ անսահման յառաջդիմութեան ուղւոյն մէջ, որ բացուած է Ֆրանսական ռամկապետութեան առջև» ։ ՄԱՍԻՍ

—Հաշտկաւոր ազատամարտիկն Պու—Մաճմայի տունն հիմնովին քանդուեցաւ գիպողիացի զօրքերն Մուզզար մտած առջի օրն, և այստամաբայց սեպհականութիւնք ուրիշ մը գրաւումն կըդրաւուին ։ Միւս կողմէ Սօսիէ զօրավարն կաֆսա քաղաքը մտած ժամանակ ամեն կողմէ հնազանդութեան առաջարկութիւնք ընդունեց ։

—Գալլիական ընկերութիւն մի քանի մի սաբիներէ ՚ի վեր կ՚աշխատի հսկայաձև արձան մի կանգնել Նիւ—Եօրքի Նաւահանգստին մէջ Ազատութիւն անուամբ ։ Արձանն փարոսի պաշտօն պիտի վարէ գիշերները լուսաւորելով մեր ձակայ ծովափունքն ։ Նիւ—Եօրքի հասարակութիւնն արձանին յարմար հաստատուն պատուանդան մի պիտի շինէ, որոյ վերայ դրուելիք յիշեալ արձանն պիտի կանգնեն ՚ի նշան սիրոյ այս երկու ազգաց մէջ ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ։ Երեսփոխանական ժողովոյ նոր բացումը տեղի ունեցաւ ՚ի Պէրլին, Պիզմարք իշխանին նախագահութեամբ ; որովհետև կայսրն պայ առած լինելով անկարող էր իւր սենեկէն դուրս ելնել։ Պիզմարք իշխանն կարդաց վեհապետական ճառը, որոյ համառօտ իմաստն է․— Մեր երկիրը վերջին տասն տարւոյն միջոցին ամենէ առաւել խաղաղութեան պարգևներն վայելեց՝ և ամեն ներհակ կասկածներ և երկիւղներ վրիպեցան ։ Սոյն տասնամեայ շրջանին վերջինն որ է ներկայ տարին՝ ամենէ աւելի օժտեալ է խաղաղութեան ապահով խոստումներով։ Տանձիկի մէջ Ռուսիոյ կայսեր հետ և Կաստէյնի մէջ Աւստրիոյ կայսեր հետ տեղի ունեցած տեսակցութիւնք՝ Մեր և այդ երկուց վեհապետաց մէջ մտերիմ յարաբերութեանց բարձր ցոյց մի եղան, և որք կը փայլեն զգերմանիա իւր երկու դրացի վեհապետաց հետ ։ Այս յարաբերութիւնք, որ փոխադարձ վստահութեան վրայ հաստատեալ են, խաղաղութեան անվրդով մնալուն իրական ապահովութիւն կը ներշնչեն և այս իսկ է երից կայսերաց համաձայն աշխարհահայեցողութեան միակ նպատակն, որուն յաջողութեամբ պսակուելու մասին հաւատ ունենալու ամեն պատճառք կան ։ Մեր յարաբերութիւնք միւս տէրութեանց հետ ևս բարեկամական են ։

Կայսերական ճառն երկրին ներքին աշ-

կարելի նշմարել թէև Հերշէլի դիտակներովն փոկ զինես քո սուր աչերդ ։ Սոյն ծերունին վարպետ Մինտորի մը դերը կըկատարէ, իսկ երիտասարդն որ իւր հացովը կըսնուցանէ զանի, ծնրադիր նորա առջև շոքած դասեր կ՚առնէ անորմէ ։

Աճաւասիկ ծերունւոյն աւանդած դասերն ․ Այս ինչ թուականին երբ պարտապահանջներս կըփնտրէին զիս ձեռք անցունելու կառավարութեան առենին մատնել․ ես մտածելով որ եթէ երբէք ձեռք անցնիմ՝ բանս բուսած է, եթէ երբէք բանտ դրուիմ, ճանապարհ պիտի չգտնեմ անտի դուրս ելնելու, փնտրեցի մէկ անգամ ուղտապանի, և ուրիշ անգամ կանացի ծպտեալ հագուստով նոյն տունի եղած քաղաքէն և աշխատանեցայ այս ինչ քաղաք, այս ինչ տեղ․ դուն կարո՞ղ ես ընել այսպիսի բան ․ Աշակերտը կըպատասխանէ, ո՛չ․ չէ թէ վարպետ չլինելուս՝ այլ զի քու ժամանակդ ճանապարհները հարցափորձող չկար, առանց անցագրի ամեն մարդ կարող էր տեղէ ՚ի տեղ փոխադրուիլ․ բայց այժմ այդպէս չէ, ուղտապանի կամ չորեպանի կամ կանացի զգեստներն չեն կարող ուղեւորին ով լինելը կառավարութեան աչքէն վրիպեցնել․ վտանգն մեծ է, ձեռբակալուիլս անխուսելի է․ և յետոյ բանտս անվերջանալի ։ Ուստի կ՚աղաչեմ ինձ մի ուրիշ վարպետական հնարք յայտնէ որ օծիքս ձեռք չիտամ․ եթէ այս բարիքն ինձ ընես, և իմ աւաչքս իմ ձեռք մնալու ինձ օգնես, կըխոստանամ որ ցմահ զքեզ սնուցանեմ՝ և պահպանեմ ։

Ծերունին, որ իւր նախկին աւարներու մնացորդներովն միայն կ՚ապրէր, և այդ մնացորդներն սպառման վրայ էին, իւր նշխարեալ օրերը իւր աշակերտին հացով երջանիկ այնինքն անաշխատ անցունելու փափագով վառուած խորագիտական բոլոր զօրութիւններն ՚ի մի բերելով հետևեալ հրահանգը կուտայ․—

Քու գործդ առանց աւարներդ ձեռքէդ հանելու չկրնար վերջանալ։ Երկու միջոց կայ քու գործիդ կարգադրութեան․ մին այն է՝ որ դուն պէտք է լիովին հատուցանես ամեն փոխառութիւններդ․ և թէպէտ քեզի յոյժ փոքր գումար կըմնայ ապագային համար, բայց հոգ չէ առոյգ երիտասարդ ես, կ՚աշխատիս և պարզութեամբ կ՚ապրիս ։ Այս պատուաւոր բայց անշուք ճանապարհ է ։ Երկրորդն է՝ որ դուն սնանկ կըհրատարակես զինքդ, և փոխառեալ բոլոր սակները կըպահես, փոքր ինչ ժամանակ արտաքուստ աղքատին երևոյթներ կըցուցնես, ըսելով թէ առևտրական գործերս ձախորդ գացին, մեծամեծ կորուստներ վրայէ վրայ հասին և զիս մօրէմերկ թողին այնպէս որ այսօրուան օրս հացի կարօտ եմ, գրպանիս մէջ երկու դահեկան չկայ որ հացի տամ եայլն ։

Մեր երիտասարդին հպարտ բնաւորութեան թէև յոյժ հակառակ էր այս դասն, որ կ՚ստիպէր զինքն նուաստանալ և հրապարակաւ խոնարհիլ, բայց ինչ ընէր, այլ ևս ուրիշ ճար չէր մնացած․ ուստի թողլով արդարութեան ամեն օրէնք, զոր վաղուց իսկ չէր սիրեր, թողլով Աստուածային և մարդկային ամեն բարոյական պատուէրներ, զորս վաղուց իսկ կըծամծըմէր միտքի, կ՚որոշէ, կըհաստատէ ՚ի մտի սնանկ հրատարակել զինքն․ և ահա այս էր պատճառն որ ծեր Մենտորին վարպետ զմեկին սորա հաշուետումարներու վրայէն ահագին գումարներ կըջնջէր․ մաած և եղած ապրանաց հակերուն թիւերը կըպակսեցնէր, տրուած վարձքերու գումարները կըխոշորցնէր, մաքսէն փախցուած ապրանքներու որպէս թէ անթերի վճարուած մաքսադնի գումարներ կըշինէր, եղած շահերու գումարները կըլուծներու, իսկ տնական ծախքերըն երևակայական, տասնապատիկ գումարներու կըփերածէր ։ Եւ ինչո՞ւ այս ամեն․ որպէսզի հաշուետումարներն քննուած ժամանակ անոնք թէ շահ չէ եղած և ծախք շատ լինելով, ահագին բաց գոյացեր է․ վասնորոյ և խեղճ մարդն ակամայ հարկադրուեր է այլիներու, որբերու և ուրիշներու իւր վերջին պարտէն սնրական գումարները համաչափաբար կլանելու ։

Այս էր ահա պատճառն և գաղտնիքն որ մեր զուարթ երիտասարդն ծանրագլուխ ճգնաւոր դարձեր էր, և տակաւ առ տակաւ կինն և որդիքն իսկ կ՚սկսին նշմարել սոյն խորախորհուրդ գաղտնեաց արտաքին մակերևոյթն, և կասկածելին նոքա ևս մարդուն խորհրդաւոր լռութեան և վարպետ ձեռերուն մասնակից։ Տաս օր չանցնիր․ մարդն կ՚սկսի հրահանգ տալ իւր ընտանեաց ազատօրէն ապրելու ցոյցեր ընել հրապարակի մէջ ։ Խեղճ ընտանիքն կըխաբուի նորա խորամանկ խօսքերէն, և որովհետև խնդրոյն ներքին կողմերը ծածկուած են այս խեղ-

խարհավարութեան մասին սոյն բացատրութիւններն տալէ զկնի՝ Ներքին գործոց մասին եւ գոհունակութիւն կը յայտնէ թէ տնտեսական թէ գանձային կացութեան վրայ և թէ պետութեան կողմէ գործածուած նիւթական վիճակն ապահովելու միջոցներու մասին, զոր իբր անվրիպելի միջոցներ կ'ընկատէ ընկերվարութեան ծաւալումը արգիլելու։

—Որոշուեցաւ տարի մի եւս երկարել պաշարման վիճակն, որ 1878 Մայիս ամսոյն մէջ կայսեր կենաց դէմ եղած եղեռնագործ փորձէն զկնի Պէրլինի մէջ հաստատուած էր։

—Աւստրիական երեսփոխանաց բերան համարուող լրագրութիւնք կծու յօդուածներ կը հրատարակեն կայսերական ճառին ներքին աշխարհավարութեան նկատմամբ յայտնուած գաղափարներուն և ձեռք առնուած միջոցներուն դէմ։

—Պ. Լէվէնցօֆ պահպանողականն երեսփոխանական ժողովին նախագահ ընտրուեցաւ ընդդէմ Պ. Սմօլքայի ազատականին։

—Աւստրիոյ Արտաքին գործոց նախարար փոխանորդ Պ. Յօս Հայմէրլէի տեղ նոյն պաշտօնին ընտրուեցաւ Բէդրպուրկի դեսպան Քալնօքի։

ՌՈՒՍԻԱ. Վերջին հեռագրալուրք կը ծանուցանեն թէ եղեռնական փորձ մի տեղի ունեցեր է Բեդրպուրկի մէջ Չերուին զօրավարին կենաց դէմ, և թէեւ առանց վտանգ մի պատճառելու վրիպեր է՝ սակայն սոյն անկիլ գործողութիւնն կը հաստատէ թէ Ուրացականք տակաւին կը գործեն և ամեն ճիգ կը թափեն ի թաքնութեան հակառակ կարծեաց Ռուսական պահպանողական թերթերու։

—Վերջին պատերազմի ժամանակ Շիպքայի մէջ Ռուս զօրականաց ինկած տեղը եկեղեցի շինելու ձեռնարկութիւնք կ'ըլլին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. Գէորգ թագաւորն նոր յանձնուած երկիրները իր ուղեւորութիւնը շարունակելով Վօլօս գնաց, ուր հասարակային հանդէսներ և ուրախութիւններ կ'ըլլին։ Թագաւորն Աթէնք վերադարձաւ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ժամանակէ մը ի վեր բանակռուի նիւթ եղած է Լարիսայի Օսմանեան թղթատան չյանձնուելութիւնն ընդ մէջ Բ. Դրան և Հելլենական կառավարութեան։ Արդէն յայտնի է որ Լարիսա Յունաստանի յանձնուած նոր երկիրներէն մին է. ուր տեղ վաղուց հաստատեալ Օսմանեան թղթատունն փակելու որոշում ըրած է Հելլենական կառավարութիւնն, և սոյն որոշման դէմ է Բ. Դուռն և յայտնած է որ եթէ Լարիսայի Օսմանեան թղթատունը փակուի, պէտք է որ Օսմանեան երկրին մէջ գտնուած Հելլենական թղթատուններն եւս փակուին։ Զկնի բանակցութեանց՝ Հելլենական դեսպան Պ. Քունտուրիօթի առ Բ. Դուռն ուղղած պատասխանագրովը կը յայտնէ թէ քանի որ Եւրոպական միւս տէրութեանց թղթատուններն Օսմանեան հողին վրայ կան ու կը մնան, Յունաստան չկրնար հաւանիլ նոյն երկրին վրայ գտնուող իւր թղթատունները փակելու որոշման համակերպիլ։ Եւ ըստ որում ոչ մէկ տէրութիւն Հելլենական երկրին մէջ թղթատուն չունի, հետեւաբար Բ. Դուռն պէտք չէ որ Լարիսայի մէջ Օսմանեան թղթատան շարունակուիլը պահանջել։ Արտաքին գործոց նախարարն վերջնականապէս յայտնած էր Հելլենական կառավարութեան զի եթէ Լարիսայի Օսմանեան թղթատունն փակուի ինքն եւս նկատի փակել տայ Հելլենական թղթատուններն ի Կ. Պօլիս։ Եւ իմացուելով որ Լարիսայի Օսմանեան թղթատունն տեղական կառավարութեան միջոցաւ փակուեր է, հրաման տրուեցաւ և ոստիկանութեան ձեռամբ փակուեցան Եանեայի, Բերայի և Ղալաթիոյ Հելլենական թղթատունները։

—Հանրային առողջութեան Յանձնաժողովին նախագահ Միւնիֆ փաշային 100 լիրա ամսաթոշակ նշանակուեցաւ։

—Մ. Պապը Պիոս Թ. անուանեալ պատուանշանին մեծ ժապաւէնը զրկեց Ջանեան փեսա Յարութիւն Պէյին։

—Բ. Դրան որոշման համեմատ կուսակալանիստ քաղաքաց համար կեդրոնական կառավարիչներ (Մէրքէզ Միւթէսարրըֆը) հաստատուած են, որոնց պաշտօնն է գաւառին գործոց վրայ հսկել երբ կուսակալք իրենց իրաւասութեան ներքեւ գտնուող ամբողջ նահանգին գործովք զբաղած կամ ըստ կանոնի պտոյտներ ըրած միջոցին՝ գաւառին գործերն երեսի վրայ կը մնան։ Ա. կարգի կուսակալութեանց քով գտնուող Մէրքէզ Միւթէսարրըֆներու ամսաթոշակն է 5000 ղրուշ. իսկ միւս կարգի կուսակալութեանց քով գտնուողներուն համար 4000 ղրուշ որոշուած է։ Այս Մէրքէզ Միւթէսարրըֆներու օգնական պիտի նշանակուին իւրաքանչիւր կեդրոնի պաշտօնատարներէն յարմարագոյններն։

Սոյն որոշման համեմատ արդէն կեդրոնական կառավարիչք անուանուած են Հալէպ, Այտըն կամ Զմիւռնիա, Սէլանիկ, Եանեա, Տիարպէքիր, Սեբաստիա, Գասթէմունի, Ատանա, Շքոտրա, Մուսուլ, Տրապիզոն, Էնկիւրի, Գոսովա, և Խիւտավէնտիկեար կամ Պրուսա։ Այս նորակարգ Մէրքէզ Միւթէսարրըֆներու ամենքն ալ իսլամ են, և իւրաքանչիւր նահանգներու բարձրագոյն պաշտօնատարներէ (մէքթուպճի, Մուհասէպէճի եւայլն) ընտրուած են։

Այս տեսակ կառավարիչք վաղուց հաստատեալ կան Սուրիոյ, Եէմէնի, Մանասթըրի, և Օսմանեան Արշիպեղագոսի նահանգաց մէջ։ Այս օրերս անուանուելու վրայ են Կարնոյ, Վանայ, Գոնեայի, և Աֆրիկեան Տրիպօլսոյ կեդրոնական կառավարիչներն։ Իսկ Ճէզայիր, Բաղէշի, Պէնկազիի և Գարասիի կառավարչաց ընտրութիւնն յետոյ պիտի կատարուի։

—Ռուսական կառավարութեան կողմանէ Ս. Ստանիսլաւի Գ. կարգի պատուանշան զրկուեցաւ մայրաքաղաքիս ոստիկանութեան տեսուչներէն Միւմթազ Պէյին։

—Անգղիական Բալիրըի անուն վաճառական շոգենաւ, որ Օտեսայէն ցորեն առած Անգղիա կերթար, Ճիպրալթարի և Անգղիական ծովուն մէջ ալեկոծութեան և մէգի բռնուելով Սպանիոյ եզերքներուն զարնուելով Բորրէպէտոյի հրուանդանին մօտ ընկղմեցաւ։ Շոգենաւին մէջ գտնուող բոլոր անձինք, բաց ի մի նաւաստիէ ժան Քարբուլիի անուն, միահաղոյն կորսուած են։ Այս տարաբաղդ անձանց մէջ կը գտնուէին նաեւ մի քանի Հայազգիներ որք են Ա. Ասատուրեան, Տօքթօր Իսքեան, իւր կինն և դեռարոյս զաւակը, Տօքթօր Տաղըլեանի որդին Արտաշէս և Տիգրանակերտցի մանչ մի։

—Օսմանեան երկրի և Պարսկաստանի հեռագրական վարչութիւնք կը բանակցին սոյն երկու երկիրներու հեռագրաթելը միացնել, որով հեռագրական ուղղակի յարաբերութիւնք պիտի հաստատուին Տրապիզոնի, և Կարնոյ և Պարսկաստանի մէջ։

—Վեհա. Սուլթանն ըստ առատագութ ողորմութեանն իւր Թիկնապահներէն Սիւլէյման Պէյին յանձնարարեց որ հոգ և խնամ տանի մայրաքաղաքս բնակեալ գաղթականաց որդիքըն այլեւայլ դպրոցներ դնելու, նոցա կրթութեան ծախքն իւր գանձէն հոգալով։

—Կառավարութեան որոշմամբ Վանայ և ուրիշ նահանգաց մէջ աֆիոնի հունձքէն 1 տարի

ճերէն, տոքա նրատովին կը տխրին, կ'ըլլան առանձնակի կուլայ իւր մարդուն անկումը, կը հիւանդանայ, կը հիւծի, և մխիթարութիւն չգտներ իւր մարդէն և ոչ իսկ ծեր Թարմիւթէն, որ իր ընտանեօքն ասոնց չալակը հեծած ձրի և անաշխատ կեանք կ'անցունէ։

Այս երիտասարդն աներ զօքանչ և աներորդիներ ունի. տոքա եւս տեսնելով իրենց փեսային այս անկումը կը թափծին, կը ցաւին և ձեռն օգնութեան կը կարկառեն առանց ներքին դաղանիքն գիտնալու։ Երիտասարդն իր անշարժ կալուածքները աներորդիներէն միոյն անուան վրայ կը դարձունէ, որպէսզի երբ իրաւատէրց կողմէ քննութիւնք ակսին և խուզարկութիւնք լինին, ոչինչ չգտնուի իւր ձեռք և ոչինչ չհատուցանէ նոցա։ Անգիտակ աներորդին գործելով իւր քեռայրի թշուառութեան՝ իւր անուան վրայ կ'ընդունի նորա կալուածքներն; և երբ ամեն փոթորիկներն կ'անցնին, շուտով նոյն կալուածքներն կը վերադարձունէ տիրոջը անուան։

Եկած հասած է ժամանակն որ երիտասարդն իւր ծրագրի երրորդ մասն եւս գլուխ հանէ. ամեն կերպ պատրաստութիւնք եղած են. գումարներն սատանային չգիտցած խորշերու մէջ թաքցուած. հաշիւներն և հաշուեմատեաններն անզգալի խարէութեամբ զգեստաւորուած, որը շաբաթ է, երիտասարդն մի քանի միամիտ ծերեր եւս կը գտնէ շուկայի մէջ, որք շուկայի ամենօրեայ ընթացիկ և նոր լուրերու անտեղեակ են, սա իր վրայ մնացած հին համբաւին շպարովը սողոսկելով այդ միամիտներու գլխուն մէջ և մի քանի հազար ոսկիներու փոխառութիւններ եւս կնքելով, ոսկեբարձ խարեբայն իւր մերկ և կապուտ վաճառատունը կը փակէ, տուն կը դառնայ, հետեւեալ կիրակի օրն դուրս չելներ, մարդու չերեւիր. և հետեւեալ օրն երկուշաբթի շուկայ չերթար, վաճառատունն փակ է. Պարտապահանջք, որ խօսք առած էին երկուշաբթի վճարուելու, կուգան և վաճառատունն գոց կը գտնեն. սև սև խորհուրդներ կ'անցնին նոցա մտքէն, սրտաթունդ հարցումներ իրար կ'ընեն հրապարակին մէջ, ամեն ոք գիտցածը ընտրելին բարեւ տեղ. այս ինչ մարդուն վաճառատունն ինչու գոց է, կը հարցունէ. բերնէ բերան ժամու մը մէջ շալինդ մի կը դառնայ շուկային մէջ որ է. վայ, այս անուն անձը սնանկացեր է։

Խեղճ այրիներ, տառապեալ որբիկներ, անկար ծերուկներ, ուր են ձեր օրապահիկի համար պատրաստուած համեստ գումարներն. —ո՛հ անգութ, անողորմ գայլի մը կոկորդը մտան, ուսկից չէ կարելի ելնել. վաղուընէ մարդն ձեր հօր և ձեր բազմամեայ խիստ խնայութեանց արդիւնքը և պահուած թօշնեալ ճակատներու յորդառատ քրտամբք իբրեւ ձեր օրապահիկը պատրաստուած գումարներն անխնայաբար կլլեց [illegible], այսուհետեւ դուք անօթի և թշուառ պէտք է լինիք, իսկ անագորոյն մարդն իւր ծրագրին շռայլութեամբ պէտք է վայելէ։

Կը ժողովին պարտապահանջք, բողոք կուտան կառավարութեան, հրաման կ'արձակուի սնանկացելոյն տումարներն քննելու. կը կանչուի դուռը։ Մարդն հիւանդ է, չէ կարող դուռը երթալ. օրեր, ամիսներ կ'անցնին. հիւանդութիւնը չանցնիր, ամեն օր աղբիւրի ջուրէ դեղ կ'առնու։ Սուտերը կ'սպառին, դուռը կերթայ երեսին վրայ անարգանքներ կը տեղան, «Ձեր այս անարգանքներուն պէս յորդ անձրեւներ տեղացին, կ'ըսէ, և ապրանքներս փտեցուցին, երկաթներ ունէի ծախելու, մուկերու բազմութիւն գիշեր մի յարձակելով բոլորը կրծեցին և անյայտացուցին, կամ կերան հատցուցին. այնպէս որ ես այսօր մէկ ստակ չունիմ. ինչ ընեմ, կանոն է այս՝ վնաս ըրի և սնանկացայ, Աստուծմէ է. ես խաբեբայ չեմ, շատ ճիշդ, ուղիղ և արդար մարդ եմ»։

Ընտանիքներու կը յանձնուի սնանկացելոյն տումարաց քննութիւնն, տարիներ կը տեւէ, և քննութեան արդիւնքն կ'ըլլայ որ՝ եթէ տումարներուն հաւատանք՝ պէտք է պարտապահանջներն մէկ ստակ չառնուն. և քիչ մը օգնեն այս մարդուն. ինչու որ իրենց փոխ տուած գումարներն պատճառ եղեր են որ այս բարի մարդուն տունը փլուեր է։ Բայց պարտապահանջք իրենց իրաւունքէն հրաժարեցան որպէսզի վրան ստակ չտուժեն. և երիտասարդն իրաւունք ունել համարեց դատապարտելու զանոնք իբրեւ վատ մարդեր որ իւր տունը փլեցին և ետ քաշուեցան։

Երիտասարդն այսպիսի խարդախութեամբ գլուխ հանեց իւր վատ ծրագրի այս երրորդ և վերջին մասն, և հիմա բաւական ճոխ է և շռայլօրէն կ'ապրի ընտանեօքն։

(Պիտի շարունակուի)

իսկ բամբակի հունձքն 3 տարի տասանորդական տուրք չպիտի տանուի, ի քաջալերութիւն երկրագործաց որ յիշեալ կարևոր բերքերն մշակելու աշխատին ։ Արդէն սովրոյ Յանձնաժողովոյ կողմէ աֆիոնի և բամբակի սերմանելիք առատօրէն ղրկուած են ի վան ։

—Բ. Դուռն ուշադրութեան առնլով որ իր հողին վրայ գտնուող օտարազգի հիւպատոսք իրենց առևտրական իրաւասութեան սահմանին քաղաքական կամ դիւանագիտական կերպարան կուտան բազմիցս՝ յատուկ շրջաբերական մի ղրկեց եւրոպական տէրութեանց քով գտնուող Օսմանեան դեսպանաց, որպէսզի տէրութեանց ուշադրութիւնն հրաւիրեն այս կարևոր կէտին վրայ ։

—Լազստանի Հուրա գաւառակին Վիճէ անուն գիւղին մէջ ժանտախտ երևան գալով 10 աւուրց մէջ 5 հոգի այդ հիւանդութեամբ մեռած լինելն իմանալով մայրաքաղաքիս քարանթինայի Տեսչութիւնն պէտք եղած միջոցներն անմիջապէս ձեռք առաւ ։ Յիշեալ գիւղին չորջը զինուորական շղթայ մի հաստատուեցաւ, և մի քանի ձեռնհաս բժիշկներ ղրկուեցան որ երթան յիշեալ հիւանդութեան բնութիւնը քննեն և հեռագրով տեղեկագրեն ։

—Աղէքսանդրիոյ քարանթինայի տեսչութեան կողմէ մայրաքաղաքս հաղորդուած լուրերն կը ծանուցանեն թէ քոլէրան Մէտինէ, Եէմպօյ և Մահէլլէ Շէհիր կոչուած քաղաքաց մէջ սաստկացած է ։ Իսկ այն լուրն թէ Գահիրէի մէջ քոլէրան երևան ելած է, անհիմն է ։ Այս լուրերն բաւական կը յորդորեն որ Թուրքիոյ բոլոր քարանթինաներու տեսչութիւնք ամենամեծ հոգատանին գալիք հարուածին առաջքն առնելու, որ՝ ինչպէս բժշկական հրահանգք կը հաստատեն խիստ քարանթինաներն և զինուորական շղթաներն և հրապարակաց և տուներու մաքրութիւնն միայն կարող և հզօր միջոցներ են ։

—Ռուսական լրագրութիւնք պատերազմական տուգանքի համար կը յայտնեն թէ ռուսական կառավարութիւնն յօժարակամ է Թուրքիոյ Ասիական սահմաններէն հողային ընդարձակութիւն մի փոխարէն ընդունիլ, և թէ այս մասին Բ. Դրան հետ բանակցելու պաշտօնով ղրկուած է Պ. Թէօրնէր ի Կ. Պոլիս ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ուրախ եմք աւետելու թէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական խնդրոյն կրօնական մասն վերի բազում դժուարութեանց վերջապէս լուծուած է ։ Ամեն. Ս. կաթողիկոսն ըստ հրաւիրանաց Ամենա. Ս. Պատրիարքին Բէրայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ կիրակի օր հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանելով, յիշատակութեան պահուն սուրբ Էջմիածնի Տ. Ներսէս և Տ. Մատթէոս կաթողիկոսունքն, նոյնպէս և Կիլիկիոյ Տ. Կիրակոս Ա. Տ. Եփրեմ և Տ. Կիրակոս Բ. կաթողիկոսունքն յիշատակելէ յետոյ յիշատակած է նաև սուրբ Էջմիածնի Տ. Գէորգ Դ. Ս. կաթողիկոսն և Ս. Երուսաղէմի և Կ. Պոլսոյ Ս. Պատրիարքներն ։

Ջինի ժամերգութեան Մեծա. Միքայէլ Ցակոբեան էֆէնտիի տունն ի ճաշ հրաւիրուեր էին որ ներկայ գտնուեր են Ամենա. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքն և քանի չափ ազգային բարձրաստիճան պաշտօնատարք։ Բաժակ ի ձեռին պերճախօս բարեմաղթութիւնք եղեր են . նախ վասն կենաց Օսմանեան կայսր վեհա. Սուլթան Ապ—տիւլ—Համիտ խանին, և հետզհետէ վասն կենաց սուրբ Էջմիածնի վեհա. կաթողիկոսին, Կիլիկիոյ Ամենա. Ս. կաթողիկոսին, Ամենա. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքին, Հայաստանեայց եկեղեցին և Ազգային ժողովոյ անդամոց ։

Այսպէս վերջացած է այն խնդիրն, որ՝ ի սկզբան բաւական կնճռալի կերպարան առած էր, և երկարաձիգ ու անհաճոյ յօդուածներով ազգային լրագրութեանց էջերն լեցուցած . որոց և ոչ մին անգի չէր ունենար՝ եթէ ի սկզբան անտի սարկութեանց դուռ բացուած չլինէր հակառակ այն ամեն զգօն և վարժուցիչ խորհրդոց որ Զմիւռնիայէն կու ղրկուէին յաճախակի համայն և այնպէս մեծ պարտաւորութիւն կը համարիմք ազգային ընդհանուր շնորհակալեաց թարգման կալ առ վարչական խորհուրդն և առ վսեմ. Ատենապետն նորին, առ կաթողիկոսական Յանձնախումբն, մանաւանդ առ Ամենա. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հայրն, որ ամեն ջանք և ամեն խնամք անձնուիրաբար ի գործ դրաւ սոյն ազգային ամենակարևոր խնդրոյն լուծումն իր բնաբոյս իմաստուն խոհականութեամբն դիւրելու, որ որքան հնացած և կնճռոտած և էր, իր յաջողակի լուծմամբն այնքան մեծ պատիւ կ'ընէ Ն. Սրբազնութեան Հայրախնամ հովուութեան, վարչական բարձր տաղանդին և հանրածանօթ ազգասիրութեանն։

—Կիլիկիոյ Ամեն. Տ. Մկրտիչ Ս. կաթողիկոսին Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշանն շնորհուեր է և 3500 ղրուշ ամսական սահմանուեր է նորին կայսերական վեհափառութեան կողմանէ ։

—Կ'իմանամք թէ Ս. Երուսաղէմի պարտուց բարձման Յանձնաժողովոյն հանդանակութեան անյաջողութենէն յուսահատեալ հրաժարագիր ղրկեր է առ Ամենա. Ս. Պատրիարք Հայրն, բայց Նորին Սրբազնութիւնն ոչ միայն չէ ընդուներ Յանձնաժողովոյն հրաժարականն՝ այլ նաև գրեր է Ս. Երուսաղէմի Ամենա. Ս. Պատրիարքին որ հաճի գալ ի Կ. Պոլիս անձնական ներկայութեամբն քաջալերելու զՅանձնաժողովն և յորդոր կարդալու ժողովրդեան ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նահանգիս ընդհանուր կառավարիչ Բարձրա. Ալի բաշա, որ անցեալ եօթնեկի մէջ այցելութեան գացած էր Այտըն, Գուշատա, Պայընտր, Էօտէմիշ և Թիրէ, երկուշաբթի օրն վերադարձաւ ի քաղաքս ։ Նորին վսեմութիւնն յիշեալ կողմանքն այցելելով հասարակային առկախ գործոց համար կարևոր և ազդու հրամաններ հաղորդեց տեղական իշխանութեանց, և ամեն ուրեք ժողովրդեան կողմէ մեծ ուրախութեան և երախտագիտութեան ցոյցերով ընդունեցաւ ։

—Ինչպէս Պօլսոյ լուրերու շարքին մէջ յայտնած ենք՝ կայսերական հրամանագրով ամեն կուսակալանիստ նահանգներու մէջ կեդրոնական կառավարիչներ (Մէրքէզ Միւթէսարրըֆը) հաստատուելու հրաման եկած լինելով, Զմիւռնիոյ կեդրոնական կառավարիչն եղաւ վսեմա. Հէֆզի—Պէյ ։

—Քաղաքիս Հելլենական թղթատունը գոցելու համար Բ. Դռնէն եկած հրամանն մեր ընդհանուր կառավարիչ Բարձրա. Ալի բաշան հաղորդեց քաղաքիս Հելլենական հիւպատոսութեան ։

—Անցեալ եօթնեկին Կ. Պօլսէն քաղաքս ժամանեցին վսեմափայլ Միքայէլ էֆէնտի Բօրթուգալեան քաղաքիս Մաքսատանց խորհրդոյն նախագահն, և հազարապետ Թրօթըր, որ Քիօսի հարուածելոց համար Միջազգային Յանձնախմբին նախագահն էր, և մատուցած մեծ ծառայութիւններովն նշանաւոր ։

—Բարձրագոյն հրամանաւ որոշուեցաւ որ Հիճազէն եկող ուխտաւորք 15 օր քարանթինա ընեն քաղաքիս արևմտեան կողմը Կլազոմէն (Ուրլա) գիւղաքաղաքի Արգելարանին մէջ ։

—Քաղաքիս իսլամ հասարակութեան հարուստներէն Հաճի Ալի էֆէնտին 1000 մէճիտ նուէր տուած է քաղաքիս Հիսար ճամի կոչուած մեծ մզկթին նորոգութեանց համար, որ վերջին գետնաշարժներէն մեծապէս վնասուած էր ։

—Անցեալ շաբաթ օրն կէսօրն երկու ժամ անցնելով գետնաշարժի բաւական սաստիկ ցընցիւն զգացինք, որ յետոյ իմացուեցաւ թէ նոյն պահուն Քիօսի և Ալաչաթայի մէջ սաստիկ շարժ տեղի ունեցեր է ։

—Աւստրօ—Հունգարական Լոյտի ընկերութեան ֆօստան հրաման առաւ որ ֆօստայի [illegible] ընդունի վասն Իտալիոյ, Գաղղիոյ, Ալմանիայի, Աւստրիոյ, Պէլժիքայի, Զուիցերիի, Տանիմարքայի, Շուէտի, Նորվէկիայի, Սերպիայի, Պուլկարիայի, Ռումանիայի և Եգիպտոսի ։

—Քաղաքիս Պարսկական տարրն շաբթուս մէջ Հասան Հիւսէյին կոչուած պարսկական սգալի տօնն կատարեց ինքնակամ ձաղկանքներով ի տես հասարակաց ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱՖԻՈՆ ։ Անցեալ եօթնեկի վաճառմունք են 96 կողով զանազան ապրանք. որոցմէ Գարահիսարի ապրանքին չէքին ի գին 120—125 ղրուշի, իսկ Եէրլի և Պօղատճ կոչուած ապրանքներուն չէքին ի գին 124—130 ղրուշի ։

Սոյն եօթնեկիս վաճառմունքն են, 91 կողով Գարահիսարի ապրանք, չէքին 120—123 ղրուշի ։

ԲԱՄՊԱԿ ։ Եօթնեկիս մէջ վաճառեցան 350 հակ մեքենայուած ապրանք. կենդինին 382 1/2 395 ղրուշի ։ Գործեալ 125 հակ Ատանայի ապրանք, 350—351 ղրուշի ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՆՈՐԱՏԻՊ ՄԱՏԵԱՆՔ

Տեսանք երկու գեղեցիկ աշխատասիրութիւններ Տետեւան տպարանէ յառաջ եկած, որոց մին է ԼԻՈՆԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸ տրամերգութիւն ի հինգ արարուածս գործ Մորոյի . Սիրոտենի եւ Տըլաքուրի ։

Միւսն է ԿՆՈՋ ՄԸ ՎԷՊԸ, Ա. հատոր ; հեղինակ Ալեքսանդր Տիւմա Որդի ։

Սոյն երկու կտորի երկասիրութիւնք թարգմանութիւնք են ազնիւ Կոռնելիա Տ. [illegible], որ իւր ուսումնասիրական գործունէութեամբ նախանձելի օրինակ կընծայանայ իւր սեռին ։

Վերջինս ԿՆՈՋ ՄԸ ՎԷՊԸ անուն մատեանն ազնիւ թարգմանչուհին երախտագիտական զգացմամբ նուիրած է իւր սիրելի հօրեղբօր Մեծա. Գ. Յովհաննէս Քաղազեանի; որոյ ընտանեկան գուրովալից խնամարկութիւններէ զատ՝ ազգասիրական առատաձեռնութիւնք բացայայտ են, զորս եւ շատ անգամ առիթ ունեցած են ազգային լրագրութիւնք գովութեամբ յիշատակելու յէջս իւրեանց ։

Պատիւ ունիմ ծանուցանել քաղաքիս արգոյ հասարակութեան որ Բէշթի համալսարանէն ունեցած տիբլօմիս համեմատ ձեռնարկած եմ բժիշկ—Դայեկի Médecin_Accoucheuse արուեստս ի գործ դնելու, և պատրաստ եմ գոհ ընել [illegible] այն անձինքն որք ծննդաբերքի և այլ յարակից պարագայից մէջ իմ մասնագիտութեան պէտք կ'ունենան ։

Առայժմ բնակարանս հաստատած եմ Հայոց Թաղը Բուշէն փողոց Թիւ 47 տունը ։

Բժիշկ—Դայեկ
Բօղոս Հայկազ Մանասեանի
սուրբ Էլիզապէթ քաղաքացի ։

ՄԵՏԵՕՐԱ

Գ. ՀԱՏՈՐ

Սոյն պատուական մեծահատոր երկասիրութեան երրորդ հատորն ալ կը հրատարակուի այսօր որ կը պարունակէ Գիտական, Արուեստի և Գրական, կարևոր ու օգտակար յօդուածներ և թարգմանութիւններ, աշխատասիրութեամբ Մեծ. Գ. Մսերեանի ։

Պարունակութեան ընդարձակութիւնն, նիւթերու ընտրութիւնն, գրական ճաշակն, և ժամանակիս ոգւոյն համեմատ յառաջդիմական գաղափարներու տեսութիւնքն, որովք լի են գործոյն ամբողջ 240ի չափ էջերն, մեր Ազգի համար յոյժ կարևոր մատեաններէ մին ըրած են զայն ։

Մէտէօրայի մէն մի հատորին գինն է մէկ արծաթ մէճիտիէ։ Կը ծախուի Իզմիր, Գ. Մսերեան գրատունն ի Սիւլիւի խան վերի յարկ, Թիւ 17 ։ —Կ. Պոլիս Գ. Ս. Ֆրէնկեան գրատունը և հայ գրավաճառաց քով։

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խուզարկութիւն հայ լեզուի կազմութեան վրայ, գործ Բ. Պատկանեանի, Թարգմ. Գ. Մսերեան — Վիկթօր Հիւկօ և Է. Լիթրէ » » ։ — Վարդապետութիւն իրականին. —Ի՞նչ է ընկերաբանութիւնը։ —Բաղդ, բանաստեղծու. Աֆֆէի։ — Ֆաուսթ Կէօթէի. Թարգմ. Մ. Նուպարեան։ —Լոյս հանդիսին պատասխանը, Պօլէթ։ —Հրամանատարին մենամարտը, փոքր վէպ Ալֆրէտ Տէլվիթէ։ —Փունջ. Սէր, կանայք և ամուսնութիւն, Ազատ Թարգմ. Պ. Օրպէլ։ —Վարդի վէպ, բանաստեղծութիւն Խաչատուր Պաղտասարեանի։

Տէր Տպագրոյ,
Պօղոս Գ. Պօլտաճեան.

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ